

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

PRIJEDLOG

**IZVJEŠĆE
O KORIŠTENJU FINANCIJSKIH SREDSTAVA DOBIVENIH OD
PRODAJE EMISIJSKIH JEDINICA PUTEM DRAŽBI U REPUBLICI
HRVATSKOJ U 2017. I 2018.**

Zagreb, svibanj 2020.

1. UVOD

Zakonska osnova za izradu Izvješća o korištenju financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj u 2017. i 2018. je članak 100. stavak 9. Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (Narodne novine, broj 127/19, u daljnjem tekstu: Zakon).

Republika Hrvatska je danom pristupanja Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) stekla pravo uključivanja u centralnu dražbovnu platformu radi prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova EU. Temeljem članka 99. stavka 4. Zakona o zaštiti zraka (koji je prestao važiti 31. prosinca 2019. godine), odnosno sada članka 133. točke 3. Zakona, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o dražbovatelju za obavljanje poslova dražbe emisijskih jedinica i izboru dražbenog sustava (Narodne novine, broj 84/14). Odlukom je utvrđeno da se Republika Hrvatska od 1. siječnja 2013. godine priključila na europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova te da se kao dražbeni sustav za provođenje dražbe koristi zajednička dražbena platforma EU. Odlukom se također imenuje Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (u daljnjem tekstu: Fond) za dražbovatelja koji u ime Republike Hrvatske obavlja poslove dražbe emisijskih jedinica stakleničkih plinova. Sukladno Odluci, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: MZOE) i Fond sklopili su Ugovor kojim pobliže uređuju međusobna prava i obveze u vezi provođenja dražbe emisijskih jedinica (Klasa: 351-01/15-01/1005, Urbroj: 517-06-1-2-16-11 od 3. veljače 2016. godine).

Republika Hrvatska je, nakon prihvaćanja dražbovatelja od strane Europske energetske burze (EEX - European Energy Exchange) te odobrenja za sudjelovanje u svojstvu dražbovatelja u primarnim dražbama emisijskih jedinica stakleničkih plinova od strane Europske klirinške kuće za trgovinu robom (ECC - European Commodity Clearing AG), dobila pravo uvrštenja u godišnji kalendar dražbi do 2013. godine na dalje.

Odredbama Zakona propisano je da se financijska sredstva ostvarena prodajom emisijskih jedinica na dražbi koriste strogo namjenski u skladu s Planom korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi kojeg donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog MZOE. Također je propisano da se dio sredstava prikupljenih prodajom na dražbama uplaćuje u državni proračun Republike Hrvatske za pokrivanje troškova administriranja sustava trgovanja emisijskim jedinicama, za upravne poslove, poslove funkcioniranja Registra Unije, poslova dražbovatelja, Nacionalnog sustava za praćenje emisija stakleničkih plinova i drugih poslova vezanih za klimatske promjene i to u visini 5% prikupljenih sredstava.

Imajući u vidu pravilnu i učinkovitu upotrebu financijskih sredstava s ciljem ublažavanja posljedica klimatskih promjena i smanjenja emisija stakleničkih plinova kroz mjere ublažavanja i prilagodbe, Vlada Republike Hrvatske donijela je 22. veljače 2018. godine Odluku o donošenju Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine (Narodne novine, br. 19/18 i 84/19). Odlukom je Vlada Republike Hrvatske zadužila MZOE i Fond za provedbu Plana.

Na temelju proračuna količina emisijskih jedinica za Republiku Hrvatsku, pretpostavke o kretanju cijene, te zakonskim odredbama o raspodjeli sredstava, Planom je procijenjen

očekivani prihod od prodaje emisijskih jedinica u Republici Hrvatskoj do kraja 2020. godine u iznosu od okvirno 1.510.000.000 HRK.

Do sada je Vlada Republike Hrvatske zaključcima prihvatila sljedeća izvješća: Izvješće o korištenju financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u Republici Hrvatskoj u 2015. godini (Klasa: 022-03/17-07/120, Urbroj: 50301-25/20-17-4 od 23. ožujka 2017.) i Izvješće o korištenju financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u Republici Hrvatskoj u 2016. godini (Klasa: 022-03/18-07/126, Urbroj: 50301-25/27-18-4 od 1. ožujka 2018.

Ovim Izvješćem daje se pregled korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u Republici Hrvatskoj u 2017. i 2018. godini.

U 2017. i 2018. godini održano je ukupno 284 dražbe i ponuđeno je 9.334.000 emisijskih jedinica. U 2017. godini održana je 141 dražba i ponuđeno je 4.698.000 emisijskih jedinica, a u 2018. godini 143 dražbe i ponuđeno je 4.636.000 emisijskih jedinica.

Financijska sredstva od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi ostvarena su u 2017. i 2018. godini u iznosu od 732.755.496,48 HRK, od čega je u Fond uplaćeno 95% financijskih sredstava u iznosu od **696.117.721,69 HRK**, a u državni proračun je uplaćeno 5% financijskih sredstava u iznosu od 36.637.774,79 HRK.

U 2017. i 2018. godini prihodi ostvareni od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi utrošeni su:

- za programe i projekte zaštite okoliša 23.027.743,17 HRK i
- za programe i projekte energetske učinkovitosti 192.910.204,22 HRK,

što čini ukupno **215.937.947,39 HRK**.

Obzirom da neutrošena (prenesena) sredstva od trgovanja emisijskim jedinicama iz 2017. godine iznose 56.060.012,51 HRK i da je tijekom 2018. godine ostvaren prihod od prodaje emisijskih jedinica u iznosu od 503.486.950,81 HRK i rashod u iznosu od 79.367.189,02 HRK, **na dan 31. prosinca 2018. godine neutrošeno je 480.179.774,30 HRK** namjenskih sredstava od prodaje emisijskih jedinica koja će se utrošiti sukladno Planu korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do kraja 2020. godine.

Fond je u 2017. i 2018. godini u manjoj mjeri proveo nove postupke dodjele sredstava ili preuzimanje novih financijskih obveza isključivo u vezi s povlačenjem sredstava iz ESIF fondova, a većinom nastavio s namjenskim trošenjem sredstava dobivenih iz dražbovnih prava sukladno Planu i temeljem financijskih obveza preuzetih iz Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2014. do 2016. godine (Narodne novine, br. 140/14 i 12/17).

U tablici 1.1. dani su rashodi od trgovanja emisijskim jedinicama u 2017. i 2018. godini u korelaciji mjera iz Plana s aktivnostima Financijskog plana Fonda, a samo izvršenje po prioritetnim mjerama u 2017. i 2018. godini prikazano je u tablici 1.2.

Tablica 1.1. Ostvareni rashodi od trgovanja emisijskim jedinicama u 2017. i 2018. godini po aktivnostima Financijskog plana Fonda, s poveznicama na mjere iz Plana

Programi i projekti zaštite okoliša		16.349.348,72	6.678.394,45
Gospodarenje otpadom - Izgradnja centara za gospodarenje otpadom (K 2009)	NES/OT	213.750,00	866.120,38
Oporaba otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada (K 2010)	NES/OT	10.824.342,86	1.053.461,11
Zaštita, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, vode i mora (K 2012)	ESIF	0	337.259,00
	IR	4.851.621,28	2.573.950,98
Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti (K 2014)	ESIF	45.956,08	1.045.528,60
Poticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području zaštite okoliša	NES/OT	121.423,90	0
Ostali projekti i programi zaštite okoliša (K 2017)	NES/OT	292.254,60	68.143,36
Modernizacija državne mreže sufinancirana iz EU (K 2052)	ESIF	0	451.822,41
Potpota prilagodbi klimatskim promjenama (K 2053)	ESIF	0	282.108,61
Programi i projekti energetske učinkovitosti		120.321.409,65	72.688.794,57
Provedba energetskih pregleda i sustavno gospodarenje energijom (K2019)	ENU	3.999,61	0
Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (K2020)	OI	6.042.959,95	0
Poticanje održive gradnje (K2021)	OI	131.235,54	272.446,10
Poticanje energetske učinkovitosti u prometu (K2022)	PR	4.988.702,33	10.204.197,37
Program obnove javnih zgrada – provedba (K2040)	ENU	47.342.987,03	49.882.754,03
Program obnove višestambenih zgrada – provedba (K2041)	ENU	37.596.694,49	1.686.686,04
Program obnove višestambenih zgrada - sufinanciranje izrade energetskih pregleda, energetskih certifikata i projektne dokumentacije		58.217,75	0
Program obnove obiteljskih kuća (K2046)	ENU	1.607.681,63	0
Poticanje održive gradnje iz EU (K2054)	ENU	17.700.476,41	3.316.338,96
Potpota provedbi klimatsko-energetske politike (A1005)	IR	4.748.454,91	7.326.372,07

Tablica 1.2. Izvršenje prioritetnih mjera u 2017. i 2018. godini

Oznaka	Prioritetna mjera	Realizacija 2017. [HRK]	Realizacija 2018. [HRK]	UKUPNO 2017. i 2018. [HRK]
OI	Obnovljivi izvori energije	6.174.195,49	272.446,10	6.446.641,59
ENU	Energetska učinkovitost (bez sektora prometa)	104.310.056,92	54.885.779,03	159.195.835,95
PR	Promet	4.988.702,33	10.204.197,37	15.192.899,70
NES/OT	Neenergetski sektor (uključujući sektor gospodarenje otpadom)	11.451.771,36	1.987.724,85	13.439.496,21
ESIF	Projekti OPKK i prilagodbe klimatskim promjenama	45.956,08	2.116.718,62	2.162.674,70
IR	Istraživanje i razvoj i stručna podrška	9.600.076,19	9.900.323,05	19.500.399,24

U poglavlju 2. ovoga Izvešća daje se opis načina korištenja sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u 2017. i 2018. godini po prioritetnim mjerama Plana.

2. ALOKACIJA FINANCIJSKIH SREDSTAVA DOBIVENIH OD PRODAJE EMISIJSKIH JEDINICA STAKLENIČKIH PLINOVA PUTEM DRAŽBI U 2017. I 2018. GODINI

2.1. Mjere korištenja obnovljivih izvora energije (OI)

Nacionalni ciljevi u pogledu povećanja udjela obnovljivih izvora energije do 2020. godine, postavljeni Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske te detaljnije razrađeni Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore energije do 2020. godine, zahtijevaju postizanje udjela od 20% obnovljivih izvora energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u 2020. godini, koji se treba ostvariti uz 39% obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije (uključujući velike hidroelektrane), 10% obnovljivih izvora energije u prometu i 19,6% obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje.

Sukladno prioritetnoj mjeri obnovljivi izvori energije iz Plana, Fond je u 2017. i 2018. godini za financiranje mjera **korištenja obnovljivih izvora energije**, odnosno produžetak financiranja mjera iz prethodnog Plana ukupno isplatio sredstva u iznosu od 6.446.641,59 HRK za ukupno 14 projekata korištenja obnovljivih izvora energije.

Projekti izvršeni u 2017. godini su:

- ugradnja kotlovnice na biomasu u Osnovnu školu Slava Raškaj, Ozalj
- ugradnja kotlovnice na biomasu u Osnovnu školu Slunj, Slunj
- projekt ugradnje sunčevih toplinskih kolektora "Sol siccus tabacum", Virovitičko-podravska županija
- ugradnja kotlovnice na biomasu, Omanovac d.o.o.

- solarni krovovi Grada Paga
- postavljanje samostalnih fotonaponskih elektrana, 12 od 1kW, 5 od 1,5kW i 1 od 3kW, benzinskih elektrogeneratora 2,5 kW i kuhinjskih hladnjaka A++ u 18 obiteljskih kuća koje nemaju pristup elektroenergetskoj mreži, Općina Gračac
- ugradnja sunčevih toplinskih kolektora i dizalice topline, Hotel Jure - hotelsko naselje Solaris, Solaris d.d., Šibenik
- postavljanje samostalnih fotonaponskih elektrana (2 od 1kW, 4 od 1,5kW i 2 od 1kW), benzinskih elektrogeneratora 2,5 kW i kuhinjskih hladnjaka A++ u 8 obiteljskih kuća koje nemaju pristup elektroenergetskoj mreži, Šibensko-kninska županija
- ugradnja dizalice topline voda-voda za pripremu potrošne tople vode i grijanje A energetske klase u grijanju, Villa Dalmatina, Bol na Braču
- ugradnja fotonaponskih i sunčevih toplinskih kolektora na Osnovnu školu Zapruđe, Grad Zagreb
- ugradnja dizalice topline voda - voda za pripremu potrošne tople vode, grijanje i hlađenje A energetske klase, Palace Hotel Zagreb d.d.
- ugradnja sunčevih toplinskih kolektora na Dječji vrtić Srednjaci, Grad Zagreb.

Projekti izvršeni u 2018. godini su:

- rekonstrukcija gradskog muzeja – poboljšanje energetske učinkovitosti, Nova Gradiška (ugradnja dizalice topline)
- Izgradnja zgrade Općine Babina Greda (ugradnja dizalice topline i sunčevih toplinskih kolektora).

2.2. Povećanje energetske učinkovitosti (ENU)

Energetska učinkovitost prepoznata je kao najisplativiji i najučinkovitiji način postizanja ciljeva održivog razvoja. Prije svega, smanjenjem negativnih učinaka na okoliš koje proizvodi energetska sektor, točnije smanjenjem emisije ugljikovog dioksida, povećanjem sigurnosti opskrbe energijom prekidanjem povezanosti između gospodarskog rasta i povećanja potražnje za energijom. Zbog svega navedenog energetska učinkovitost ima ključnu ulogu u općoj nacionalnoj i europskoj energetskoj politici.

Planom je stoga predviđeno ulaganje financijskih sredstava prikupljenih prodajom emisijskih jedinica putem dražbi u mjere kojima se maksimalizira smanjenje emisija CO₂. To su prvenstveno mjere kojima se potiču projekti EU u industriji te energetske obnove u zgradarstvu. Sukladno prioritetnoj mjeri energetska učinkovitost (bez sektora prometa), Fond je u 2017. i 2018. godini za financiranje energetske učinkovitosti ukupno isplatio sredstva u iznosu od 159.195.835,95 HRK za ukupno 213 projekata energetske učinkovitosti.

U 2017. godini provodili su se sljedeći projekti/programi:

- za produžetak financiranja Programa energetske obnove zgrada javnog sektora za razdoblje 2014. - 2015. godine isplaćena su sredstva u iznosu od 47.342.987,03 HRK za projekte energetske obnove javnih zgrada temeljem Ugovora o sufinanciranju provedbe Programa obnove zgrada javnog sektora sklopljenog između Fonda i Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama
- za produžetak financiranja programa energetske obnove višestambenih zgrada i obiteljskih kuća isplaćena su sredstva u iznosu od 39.266.593,48 HRK, od čega 37.658.911,85 HRK za 74 projekta izrade energetske pregleda, energetske certifikata i projektne dokumentacije za obnovu višestambenih zgrada te projekte energetske

obnove višestambenih zgrada, te 1.607.681,63 HRK za 30 projekata energetske obnove obiteljskih kuća

- za osiguravanje nacionalne komponente za Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2016. - 2020. isplaćena su sredstva u iznosu od 17.700.476,41 HRK, za 87 projekata energetske učinkovitosti u javnim zgradama koje obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja.

U 2018. godini provodili su se sljedeći projekti/programi:

- za produžetak financiranja Programa energetske obnove zgrada javnog sektora za razdoblje 2014. - 2015. godine isplaćena su sredstva u iznosu od 49.882.754,03 HRK za projekte energetskih obnova javnih zgrada temeljem Ugovora o sufinanciranju provedbe Programa obnove zgrada javnog sektora sklopljenog između Fonda i Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama
- za produžetak financiranja programa energetske obnove višestambenih zgrada i obiteljskih kuća isplaćena su sredstva u iznosu od 1.686.686,04 HRK za 3 projekta energetske obnove višestambenih zgrada
- za osiguravanje nacionalne komponente za Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2016. - 2020. isplaćena su sredstva u iznosu od 3.316.338,96 HRK, za 17 projekata energetske učinkovitosti u javnim zgradama koje obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja.

2.3. Smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu (PR)

Bez intervencije prometne politike, aktualni trend porasta prometa u EU indicira rast prometom uzrokovane emisije CO₂. Uvažavanje Kyotskog protokola i dinamike smanjivanja količine antropogenih emisija stakleničkih plinova, pred prometnu industriju postavlja zahtjevne zadaće povećanja ekološke učinkovitosti postojeće tehnologije, ali diktira i revolucionarne pomake u smislu razvoja alternativnih propulzija (pogonskih sustava) i novih konfiguracija prijevoznih sredstava. U tom smislu prometna politika pretpostavlja primjenu cijelog instrumentarija tehnoloških i operativnih mjera - od povećanja učinkovitosti potrošnje goriva i menadžmenta prometne potražnje do razvoja i primjene alternativnih goriva.

Sukladno prioritetnoj mjeri za smanjenje emisija u prometu iz Plana, Fond je u 2017. i 2018. godini za financiranje **aktivnosti u sektoru prometa**, isplatio sredstva u iznosu od 15.192.899,70 HRK za ukupno 255 projekata kako slijedi.

Provedeni projekti u 2017. godini su:

- nabava hibridnog vozila, deset električnih bicikala i izgradnja tri punionice za električna vozila, Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje
- projekt razvoja nekomercijalne mreže elektro punionica za brzo punjenje električnih vozila, KIT d.o.o., Pisarovina
- izgradnja javne brze punionice za električna vozila, Općina Radoboj
- izgradnja punionice električnih automobila, Grad Rab
- nabava tri plug-in hibridna vozila, Nacionalni park Plitvička jezera
- instalacija elektro punionice za brzo punjenje električnih vozila, Općina Preko
- turistički brod na električni pogon, Park prirode Kopački Rit
- Zeleni kotači u Gradu Puli
- elektrifikacija pomorskog transporta uz korištenje obnovljivih izvora energije, Nacionalni park Mljet

- punionice za električna vozila, Centar za transfer tehnologije d.o.o., Zagreb
- Spin City e-car sharing, Urban Mobility d.o.o.

Provedeni projekti u 2018. godini su:

- 3 projekta Zelene linije u nacionalnim parkovima i parkovima prirode gdje su postojeća vozila zamijenjena ekološki prihvatljivijim kako bi se doprinijelo zaštiti prirode i okoliša u iznosu od 2.282.821,96 HRK
- 208 projekata kupnje električnih bicikala, električnih vozila kategorija L1, L2, L3, L4, L5, L6 i L7 te električnih i plug-in hibridnih vozila kategorije M1 kod fizičkih osoba u iznosu od 4.558.748,74 HRK
- 32 projekta pravnih osoba gdje je sufinancirana kupnja električnih bicikala, električnih vozila kategorija L1, L2, L3, L4, L5, L6 i L7, električnih i plug-in hibridnih vozila kategorije M1 te energetske učinkovite motornih vozila za prijevoz putnika kategorija M2, M3 i motornih vozila za prijevoz tereta kategorija N1, N2, N3 s vrstom pogona: električni, plug-in hibridni, stlačeni prirodni plin i ukapljeni prirodni plin u iznosu od 3.326.124,73 HRK
- program TEHNIČKA ŠKOLA SISAK – poticanje čistog transporta „utrka solarnih automobila do 2020.“ u iznosu od 36.501,94 HRK.

2.4. Smanjenje emisije stakleničkih plinova u neenergetskim sektorima (NES/OT)

Smanjenje emisije stakleničkih plinova u neenergetskim sektorima podrazumijeva emisije iz sektora:

- industrijski procesi
- uporaba opreme i/ili uređaja koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj i fluorirane stakleničke plinove te ostali proizvodi
- poljoprivreda
- gospodarenje otpadom.

Uzimajući u obzir dosadašnje provedene aktivnosti i financiranje od strane Fonda u 2017. i 2018. godini **realizirane su mjere gospodarenja otpadom** u ukupnom iznosu od **13.439.496,21 HRK**, od čega se na produžetak financiranja mjera iz prethodnog Plana odnosi iznos od 11.243.982,22 HRK, a iznos od 2.195.513,99 HRK na preuzete obveze u 2017. i u 2018. godini sukladno mjerama iz Plana.

Ukupan iznos od 13.439.496,21 HRK odnosi se na ukupno 73 projekta iz sektora gospodarenja otpadom koji prate hijerarhiju gospodarenja otpadom i u skladu su s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine.

Riječ je o projektima koji su razvrstani po pojedinim podmjerama u sektoru gospodarenja otpadom kako slijedi.

Projekti provedeni u 2017. godini su:

- na podmjeru izbjegavanje nastajanja i smanjenje količine komunalnog otpada odnose se 5 projekta na temu edukacije, odnosno odgoja i obrazovanja iz područja gospodarenja otpadom, korisnici su Ekološka udruga Krka iz Knina, Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj "Sunce" iz Splita, Institut za poljoprivredu i turizam-Poreč, Udruga Zelena Istra iz Pule i Zelena akcija iz Zagreba
- na podmjeru povećanje količine odvojeno skupljenog i recikliranog otpada odnose se 35 projekta na temu izrade projektne dokumentacije za ishođenje građevinske dozvole u cilju građenja reciklažnog dvorišta, korisnici su općine Vinodolska, Brdovec, Kloštar Ivanić, Pisarovina, Vojnić, Klana, Viškovo, Lovran, Matulji, Donji Lapac, Brinje, Garčin, Đurđenovac, Čepin, Popovac, Ivankovo te gradovi Dugo Selo, Pregrada, Duga Resa, Ozalj, Varaždin, Daruvar, Čazma, Rijeka, Slavonski Brod, Biograd na moru, Zadar, Belišće, Valpovo, Rovinj, Pula, Čakovec, Slatina i Zagreb
- na podmjeru smanjenje količine odloženog biorazgradivog otpada odnosi se 1 projekt na temu izrada projektno-tehničke dokumentacije za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Karlovačke županije, korisnik Kodos d.o.o. te u

Projekti provedeni u 2018. godini su:

- na podmjeru povećanje količine odvojeno skupljenog i recikliranog otpada odnose se 30 projekta na temu izrade projektne dokumentacije za ishođenje građevinske dozvole u cilju građenja reciklažnog dvorišta, korisnici su općine Bedekovčina, Topusko, Lekenik, Virje, Štefanje, Klana, Baška, Suhopolje, Špišić Bukovica, Oriovac, Cernik, Gračac, Bilje, Tovarnik, Dicmo, Jelsa, Žminj, Vela Luka te gradovi Vrbovec, Glina, Karlovac, Ogulin, Bjelovar, Rijeka, Osijek (2 reciklažna dvorišta), Đakovo, Metković, Slatina i Zagreb
- na podmjeru smanjenje količine odloženog biorazgradivog otpada odnose se 2 projekta na temu izrada projektno-tehničke dokumentacije za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Karlovačke županije, korisnik Kodos d.o.o. i na području Grada Zagreba, korisnik Zagrebački centar za gospodarenje otpadom d.o.o.

S ciljem smanjenja emisija kontroliranih tvari i fluoriranih stakleničkih plinova sukladno zahtjevima Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima (NN 90/14), temeljem kojih su propisane mjere postupnog ukidanja potrošnje kontroliranih tvari te smanjenja emisija fluoriranih stakleničkih plinova, Fond je u 2018. godini preuzeo obvezu financiranja mjere zamjene opreme i/ili uređaja koji sadrže ove tvari u objektu kulturne baštine, odnosno zamjenu halona u zgradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koji se koriste u sustavu primarne protupožarne zaštite nacionalne baštine tvarima koje nemaju utjecaj na ozon i s niskim potencijalom globalnog zagrijavanja čime se smanjuje utjecaj na globalno zagrijavanje i promjenu klime u vrijednosti od 16.951.326,25 HRK. Početak realizacije istoga se očekuje tijekom 2019. godine.

2.5. Projekti ESI fondova i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama (ESIF)

Sporazumom o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014. -2020. godine (Sporazum) identificirano je područje Okoliš, učinkovitost korištenja resursa i klimatske promjene. Temeljem Sporazuma izrađeni su Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine (PRR) i Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. -

2020. godina (OPKK), kojima se sufinanciraju aktivnosti i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.

U 2017. i 2018. godini ukupno su za prioritetnu mjeru ESIF isplaćena sredstva u iznosu od 2.162.674,70 HRK.

U sklopu ove mjere omogućeno je financiranje nacionalne komponente do 15% ukupne vrijednosti pojedinačnog projekta u okviru OPKK u nadležnosti MZOE/PT1 (klima i zrak) i MRRFEU/PT1 (bioraznolikost) i MZOE/SNT te su u na ove mjere u 2017. i 2018. godini isplaćena sredstva u iznosu od **1.518.182,83 HRK** za 22 projekta koji se odnose na sljedeće aktivnosti:

- u 2017. godini:

- specifični cilj OPKK 6iii1 i 6iii2 – Poboljšano znanje o stanju bioraznolikosti kao temelja za učinkovito praćenje i upravljanje bioraznolikošću u iznosu od 10.585,55 HRK i Uspostava okvira za održivo upravljanje bioraznolikošću (primarno Natura 2000) u iznosu od 35.370,53 HRK. Projekte provodi Zavod za zaštitu okoliša i prirode u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, a odnose se na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti strogo zaštićenih vrsta s akcijskim planovima očuvanja vrsta, te o povećanju znanja o stranim i invazivnim vrstama koje će stvoriti preduvjete za smanjenje njihovog štetnog učinka na bioraznolikost i povezane usluge ekosustava, zdravlja ljudi i gospodarstva.

- u 2018. godini:

- specifični cilj OPKK 5a1.1. Projekt modernizacije meteorološke mreže – METMONIC, kojega provodi Državni hidrometeorološki zavod u iznosu od 282.108,61 HRK, a realizacijom projekta omogućit će se kontinuirano praćenje vremena, klime i klimatskih promjena te davanja pravovremenog upozorenja na opasne vremenske prilike, s ciljem podrške sustavima prilagodbe na klimatske promjene i djelovanja u slučaju prirodnih nepogoda, čime se ostvaruje izravna podrška održivom razvoju te povećanju sigurnosti i očuvanju ljudskih života i dobara,
- specifični cilj OPKK 6e1.1. Projekt modernizacije i nadogradnje državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka – AIRQ u iznosu od 432.646,80 HRK, kojega provodi Državni hidrometeorološki zavod, a partner na projektu je Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada. Projektom će se uspostaviti odgovarajući sustav za praćenje i upravljanje onečišćenjem zraka prema zahtjevima Direktive 2008/50/EZ o čistom zraku za Europu zamjenom dotrajale opreme te osiguranjem funkcionalnosti dovoljnog broja mjernih mjesta sa ciljem ispunjenja međunarodnih obveza,
- specifični cilj OPKK 6e1.2., projekt Uspostava nacionalnoga referentnog laboratorija za ispitivanje emisija iz ne-cestovnih pokretnih strojeva provodi Sveučilište u Zagrebu, Fakultet strojarstva i brodogradnje u iznosu od 19.175,61 HRK, koji je jedini u RH akreditiran kao ispitni laboratorij sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025 za mjerne metode u području određivanja emisija motora s unutarnjim izgaranjem te posjeduje ovlaštenje za obavljanje poslova u postupku utvrđivanja sukladnosti, pregleda i ispitivanja motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u necestovne pokretne strojeve. Uspostavom akreditiranog Nacionalnog referentnog laboratorija ispunit će se međunarodna obveza RH prema kojoj je potrebno uspostaviti „tehničku službu“ za

provedbu ispitivanja ili za ocjenjivanje sukladnosti za provedbu prvobitne ocjene motora s unutarnjim izgaranjem,

- specifični cilj OPKK 6c2. Poziv referentni br. KK.06.1.2.01 Promicanje održivog korištenja prirodne baštine u nacionalnim parkovima i parkovima prirode, 14 projekata kojega provode javne ustanove parkovi prirode i nacionalni parkovi, a koji obuhvaćaju ulaganja u izgradnju posjetiteljske infrastrukture, edukativne i prezentacijske sadržaje u cilju održivog korištenja prirodne baštine u iznosu od 352.510,93 HRK,
- specifični cilj OPKK 6iii1 i 6iii2 – nastavak realizacije projekata koji se odnose na poboljšano znanje o stanju bioraznolikosti kao temelja za učinkovito praćenje i upravljanje bioraznolikošću u iznosu od 94.302,40 HRK i Uspostava okvira za održivo upravljanje bioraznolikošću (primarno Natura 2000) u iznosu od 291.482,40 HRK. Projekte provodi Zavod za zaštitu okoliša i prirode u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, a odnose se na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti strogo zaštićenih vrsta s akcijskim planovima očuvanja vrsta, te o povećanju znanja o stranim i invazivnim vrstama koje će stvoriti preduvjete za smanjenje njihovog štetnog učinka na bioraznolikost i povezane usluge ekosustava, zdravlja ljudi i gospodarstva.

Sukladno Planu, u okviru prioritetne mjere ESIF osim OPKK omogućeno je i financiranje drugih prioritetnih mjera prilagodbe klimatskim promjenama, a u 2018. godini su isplaćena sredstva u iznosu od **644.491,87 HRK** za 3 projekta koji se odnose na sljedeće aktivnosti:

- Program revitalizacije poljoprivrednog zemljišta na poplavljenom području Vukovarsko-srijemske županije, realiziran od strane Vukovarsko-srijemske županije
- Modernizacija i uspostava održivosti sustavnog monitoringa selidbenih putova i demografije ptica u Hrvatskoj znanstvenim prstenovanjem, kojega provodi Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
- Povećanje učinkovitosti sustava zaštite prirode kroz uspostavu CroSpeleo baze podataka kao dijela informacijskog sustava zaštite prirode, kojega provodi Zavod za zaštitu okoliša i prirode u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike.

2.6. Istraživanje i razvoj te stručna podrška (IR)

Za određene aktivnosti, odnosno mjere za koje se procijeni da mogu ispuniti kriterije znanstvenih i stručno utemeljenih istraživanja (temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja) Planom je definirano da će se provoditi kroz pravnu i institucionalnu infrastrukturu područja znanosti i istraživanja. Stoga je Vlada Republike Hrvatske 5. studenoga 2015. godine donijela Program poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena za razdoblje od 2015. do 2016. godine, kojim su stvorene pretpostavke za pružanje potpore istraživačkim i razvojnim aktivnostima u području klimatskih promjena, prvenstveno na ublažavanju i prilagodbi istih.

Za ostale aktivnosti, odnosno mjere predviđeno je financiranje stručne podrške (studije i istraživanja, analitičke podloge i sl.) kroz Fond kao provedbeno tijelo u skladu s propisima Fonda za dodjelu financijskih sredstava.

Sukladno prioritetnoj mjeri istraživanje i razvoj te stručna podrška iz Plana, Fond je u 2017. i 2018. godini za financiranje projekata **istraživanja i razvoja te stručne podrške**, odnosno produžetak financiranja mjera iz prethodnog Plana isplatio sredstva u iznosu od 19.500.399,24 HRK za ukupno 28 projekata istraživanja i razvoja te stručne podrške, od čega:

- za produžetak financiranja Programa poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena za razdoblje od 2015. do 2016. godine isplaćena su

sredstva u iznosu od 11.861.701,98 HRK, za 10 projekata odabranih putem natječaja Hrvatske zaklade za znanost

- za produžetak financiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama iz prethodnog Plana isplaćena su sredstva u iznosu od 6.013.697,26 HRK, od čega je u 2017. godini isplaćeno 209.575,00 HRK za 4 projekta temeljem Akcijskog plana za zelenu javnu nabavu, te 4.851.621,28 HRK za 9 projekata koji se odnose na produžetak financiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama iz prethodnog Plana: 1 projekt za potrebe izvješćivanja o emisijama/ponorima stakleničkih plinova u sektoru Korištenja zemljišta, promjena u korištenja zemljišta i šumarstvu (tzv LULUCF sektor) s ciljem utvrđivanje srednje vrijednosti emisije ugljikova dioksida ($Gg\ CO_{2eq}$) koja je nastala uslijed različitih tipova prirodnih nepogoda u šumama, 7 projekata koji se odnose na istraživačke i razvojne aktivnosti u području klimatskih promjena čiji su korisnici znanstvene ustanove te na 1 projekt kojega je proveo Zavod za zaštitu okoliša i prirode u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, a odnosi se na izradu registra emisija onečišćujućih tvari za područje RH. U 2018. godini isplaćeno je 3.550,00 HRK za izradu vizualnog identiteta i promociju zelene javne nabave koje je proveo MZOE, 832.500,00 HRK za projekt kojega je proveo Zavod za zaštitu okoliša i prirode u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, a odnosi se na izradu registra emisija onečišćujućih tvari za područje RH i 116.450,98 HRK za projekt Edukacija i obavješćivanje građana o kvaliteti zraka u Slavonskom Brodu kojega provodi Brodsko-posavska županija
- projekt za potrebe izvješćivanja o emisijama/ponorima stakleničkih plinova u sektoru Korištenja zemljišta, promjena u korištenja zemljišta i šumarstvu (tzv LULUCF sektor), sukladno međunarodnim obvezama Republike Hrvatske. Države članice EU su bile u obvezi podnijeti Europskoj Komisiji nacionalne računske planove za šumarstvo, uključujući i predložene referentne razine za šume do 31. prosinca 2018. za razdoblje od 2021. do 2025. koja je za RH utvrđena projektom: Izrada Nacrta računskog plana za šumarstvo, uključujući i predloženu referentnu razinu za šume za razdoblje od 2021. do 2025. godine za što je u 2018. godini isplaćeno 1.625.000,00 HRK.